

Een cliché bevestigd

Ja het is absoluut waar! Vrouwen benader ik anders dan mannen. Deels bewust, maar over het algemeen onbewust. Dat doe ik als man, maar ook als dokter. In mijn professionele opstelling probeer ik dat zo veel mogelijk te vermijden. Maar het feit dat ik vrijwel nooit gynaecologische problemen in mijn spreekkamer krijg zegt genoeg. Wel krijg ik als enige mannelijke collega uit de praktijk een duidelijk hoger percentage onbegrepen klachten en ziektebeelden zoals ME en fibromyalgie. Vrijwel altijd vrouwen. Bovenstaande geeft mijns inziens aan dat ik mijn eigen cliëntèle onbewust creëer door mijn manier van handelen en uitstralen.

Vrouwen zijn voor mij ook op medisch vlak niet te doorgronden wezens met niet te doorgronden klachten en ziektebeelden. Ik ben daardoor gefascineerd, gefrustreerd, voel me uitgedaagd maar vaak ook machteloos. Soms een loser maar gelukkig ook een redder in nood. Kortom, ik kom mijn mannelijkheid voldoende tegen in het vak. Nu ik toch op de filosofische tour ben ga ik nog een stapje verder. Ik denk dat mannelijke dokters onbewust het mysterie rondom vrouwen en hun ziektebeelden in stand houden. Het is dit mysterie dat hen drijft. Gelukkig voor vrouwen dat het aantal vrouwelijke collega's inmiddels in de meerderheid is.

Job Nievaart
Huisarts in Nieuwegein

Reageren? redactie@pw.nl

Gezondheid ADHD'ers o

Medicatie toch veilig volgens CBG

Recente studies wijzen op mogelijke gevaren van ADHD-medicatie.

“Methylfenidaat verwoest neuronen en veroorzaakt psychoses en manieën”, zo stelt de Belgische apotheker Fernand Haesbrouck. Toch is het aantal gebruikers van deze medicatie de afgelopen jaren sterk toegenomen. Het CBG ziet vooralsnog geen probleem.

De eerste studie toont een verslavend effect van methylfenidaat bij muizen, vergelijkbaar met cocaïne [1]. De andere studie meldt het optreden van psychoses en manieën bij met psychostimulantia behandelde ADHD-patiënten [2]. Volgens de onderzoekers moeten psychiaters er rekening mee houden dat psychoses en manieën bijwerkingen van psychostimulantia kunnen zijn.

Bekende bijwerkingen

De FDA waarschuwde in 2007 al voor ernstige bijwerkingen van psychostimulantia, waaronder psychoses en manieën. Toch drong deze waarschuwing niet echt door bij medici. Integendeel: het aantal voorschriften voor deze medicatie steeg afgelopen jaren flink. Nu blijkt methylfenidaat bij muizen in hoge doseringen verslavend te zijn.

Prof. dr. Jan Buitelaar, hoogleraar psychiatrie aan de Radboud Universiteit Nijmegen, maakt zich echter geen zorgen. “Het cocaïne-achtige effect van methylfenidaat was al bekend. Methylfenidaat is bij normaal gebruik echter niet verslavend bij mensen omdat het in tegenstelling tot cocaïne lang werkt. De korte, krachtige werking op het dopaminesysteem en de kick die cocaïne geeft, maken deze drug verslavend.”

Het optreden van psychoses en manieën is volgens hem wel reden tot terughoudend voorschrijfgedrag. “ADHD-medicatie blijkt

ADHD-medicatie is geen kinderspel.

effectief te zijn, op korte termijn in elk geval. Maar de bijwerkingen houden ons wel bezig”, aldus Buitelaar.

Ook het CBG ziet geen problemen: “De balans tussen werkzaamheid en bijwerkingen is nog steeds positief, mits de medicatie goed voorgeschreven wordt. Het is niet waarschijnlijk dat psychoses en manieën een gevolg zijn van methylfenidaat”, laat een woordvoerder weten.

Zorgen

De Belgische apotheker Fernand Haesbrouck maakt zich echter zorgen over de risico's van ADHD-medicatie. “Op een cardiologencongres in Venetië in 2003 werd methylfenidaat genoemd als een van de voornaamste oorzaken van pulmonaire hypertensie. Een feit dat, net als de waarschuwing van de FDA in 2007, niet doordong tot de medische wetenschap. Methylfenidaat verwoest zenuwbanen en veroorzaakt daardoor psychoses en manieën. Maar ook vroege Alzheimer”, zo stelt hij.

Volgens het CBG is het werkingsmechanisme van methylfenidaat wel bekend, maar is niet duidelijk hoe dit precies werkt bij ADHD. Terwijl methylfenidaat toch al jarenlang toegepast wordt bij een nog steeds

p het spel

groeijende groep ADHD-patiënten. Ook is geen enkele fysiologische oorzaak van ADHD aangetoond. “De psychiatrie blijft als het gaat om dit fundamenteel onderzoek wat achter bij de rest van de geneeskunde”, aldus Buitelaar.

Haesbrouck is echter een heel andere mening toegedaan. “Het werkingsmechanisme bij ADHD is wel degelijk bekend. Dit geneesmiddel valt toch onder de opiumwet? Methylfenidaat is als cocaïne-achtige een psychotikum, dat in hoge doseringen kinderen dwangmatig psychotisch en dus kalmer en geconcentreerder maakt. Hersencellen in volle groei sterven hierdoor af.”

Hij gaat nog een stapje verder. “Het CBG stelde op 7 juli 2005 dat lage doseringen methylfenidaat de symptomen van ADHD zelfs doen toenemen.” Volgens Haesbrouck is een lage dosering, gebruikt als diagnostikum, verantwoordelijk voor de verspreiding van de aandoening.

Marc de Leeuw

Reageren? m.de.leeuw@pw.nl

Zie voor de literatuurreferenties de digitale versie van dit artikel op pw.nl.

Epilepsiepatiënten mogen niet achter stuur

Tienduizend mensen met epilepsie mogen geen auto meer rijden. De Nederlandse Liga tegen Epilepsie, de Epilepsie Vereniging Nederland en het Nationaal Epilepsie Fonds reageren verbolgen. De organisaties zeggen niet op de hoogte te zijn van deze maatregel. Ze kwamen erachter toen ze klachten binnenkregen van epilepsiepatiënten die na medische keuring geen rijbewijsverlenging kregen. Inmiddels hebben de organisaties minister Eurlings van Verkeer en Waterstaat een brandbrief gestuurd. Hierin roepen ze de minister op om de richtlijn voor rijgeschiktheid bij mensen met epilepsie aan te passen. Volgens hen is de richtlijn onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd. Ze vrezen dat

de actuele richtlijn zal leiden tot maatschappelijke onrust en juridische ongelijkheid: de Nederlandse richtlijn is internationaal gezien een uitzondering. Ook denken ze dat de verkeersveiligheid juist negatief beïnvloed wordt: studies tonen aan dat slecht onderbouwde beleidsveranderingen bij epilepsie kunnen leiden tot aanvallen, ongelukken, ziekenhuisopnames en zelfs de dood. De brief was voor het ministerie van VWS aanleiding om het CBR en de KNMP advies te vragen. Er vinden nu gesprekken plaats tussen het CBR en de KNMP. “De categorisering van anti-epileptica wordt herzien”, aldus een woordvoerder van het ministerie van VWS.

Meer ADHD-medicatie in Vlaanderen

Vlaamse kinderen slikken meer geneesmiddelen tegen ADHD: tussen 2004 en 2007 is het gebruik van deze medicatie met 74 procent gestegen. Opvallend is ook stijging

van het gebruik van middelen tegen psychoses: 12 procent tussen 2004 en 2007. Het gebruik van antidepressiva daalde in dezelfde periode met 24 procent.

Risico ovariumkanker onveranderd

Het gebruik van ovulatiestimulerende middelen zoals clomifeen en gonadotropinen verhoogt het risico op ovariumkanker niet. Dat blijkt uit een grote Deense studie die onlangs gepubliceerd is in het BMJ [2009; 338:b249]. Aan de studie namen ruim

50.000 vrouwen deel die tussen 1963 en 1998 behandeld waren in Deense vruchtbaarheidsklinieken. Eerdere studies uit de jaren '90 toonden nog wel een mogelijk verband aan tussen het gebruik van ovulatiestimulerende middelen en ovariumkanker.

Reactie

ADHD

Ontmaskering ADHD lukt steeds beter [Pharm Weekbl 2009;144(6):12-7]. Tijdens de presentatie van een rapport van de Durham-studie op een congres over nutri- en fytotherapie, werd ik getroffen door het gunstige effect van een visoliepreparaat (omega 3) op het gedrag en de leerbaarheid van schoolkinderen.

Het PW-overzichtsartikel meldt niets daarover, wel over methylfenidaat en atomoxetine. Is de werking van risicoloze stoffen een taboewetenschap of echt onbekend?

B. Boodt
Bussum, 8 februari 2009

LITERATUUR

- 1 Kim Y, Teylan MA, Baron M, et al.
Methylphenidate-induced dendritic spine formation and DeltaFosB expression in nucleus accumbens. *Proc Natl Acad Sci U S A* 2009;106(8):2915-20.
- 2 Mosholder AD, Gelperin K, Hammad TA, et al.
Hallucinations and other psychotic symptoms associated with the use of attention-deficit/hyperactivity disorder drugs in children. *Pediatrics* 2009;123(2):611-6.